

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Sicut negando potiùs quàm affirmando Deus cognoscitur, ita & diligitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

sum ultimum & summum bonum esse re & facio negare videntur, itaque in pecunia conquiscentur, ac si nulla Deicura & providentia egere debent unquam.

Hæc declarari possent fuis, sed ad proxim, illud Tobiz tibi tuisque familiare sit, atque in ore et assiduum. Omnibus diebus vita sua in mente habeto Deum, & cœvo ne aliquando peccato consensus. In mente habeo, Deum unum esse, & Trinum & Sanctum; & hanc unitatem & trinitatem & sanctitatem per peccatum violati! Si nolles erroris in intellectu, noli cupiditatem in voluntate; si nolles negare intellectu Deum, noli cum voluntate & factis negare. Si nolles crede-

re plures Deos, noli plures peccando facere: si nolles veram & divinam Trinitatem non credere, noli falsam illi & mundanam opponere. Post concupiscentias tuas non es & à voluntate tua avertere; non regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediatis concupiscentiis vestris; sed neque exhibeatu membra vestra arma iniquitatis peccato, sed exhibeat vos Deo. Quid æquius? aut quid contraria iniquius?

Vide in 4. parte, Fer. 2. Hebd. 16. ubi hæc declaratur veritas:

Nisi ab omni cupiditate voluntas, sicut ab omnii errore intellectus vere convertatur, vix ullus est vera conuersio.

E O D E M D I E

ALIA VERITAS PRACTICA.

Sicut negando potius quam affirmando Deus cognoscitur, ita & diligitur.

SENSUS EST. Quod sicut ex duobus modis quibus cognosci potest Deus, nempe negatione & affirmatione, melius negatione quam affirmacione cognoscitur: ita ex duabus praecipitorum generibus, nempe negativis & affirmativis siue positivis, qui sunt duo etiam modi quibus diligi potest Deus, melius negativis diligitur quam affirmativis, quod est apprimescendum, ad vere charitatem proxim.

RATIO magis universalis que alias in se continet, sive pro cognitione, sive dilectione Dei, hoc est, quia unus Deus dicitur melius in hac vita cognosci & diligi, quando minus imperfectè cognoscitur & diligitur.

Sed minus imperfectè cognoscitur & diligitur negatione quam affirmatione.

Ergo & sic melius cognoscitur & diligitur: ac proptermodum iste negationis est per quam necessarium scitur & facit.

I. P U N C T U M.

QUOD in sacratissimo divinae Trinitatis Mysterio magis considerandum est hoc in eius religioso cultu, nobis, et etiam magis observandum.

Quid potius magis considerandum est in hoc sacro sancto Mysterio, quam quod Deus intellectu suo perfectè cognoscens, Verbum suum, id est, sui perfectam imaginem generat, & voluntate simul cum suo Verbo se diligens, Spiritum Sanctum spiratae producit? Hæc summa

dicendorum omnium, sed summa quæ dicendo nunquam consummabitur. Non est inventire magnalia Dei: cum cor summaveris bene, rūc inciperet.

A que hoc est etiam quod in sancto eius cultu, quem potissimum hic spectamus, nobis præcipue venit observandum, ut scilicet intellectum exerceamus ad divinas pœnitentes cognoscendas, & voluntatem ad illas ex æquo diligendas. Hi sunt duo pedes quibus ad Deum ambulatur, haec sunt dæna alæ quibus ad ipsum volatur, & dæna brachia quibus eum amplectimur. Ambulatur ab incipientibus in via purgativa; volatur a proficientsibus in illuminativa via; & qui dicuntur perfecti, dicuntur in unitiva præsentia illum amplecti. O quis uaves illos amplexus explicet? quis vel alas quibus volatur, aut gressus quibus ambulatur?

Ex multis duo sunt magis generales modi, quibus id agitur & declaratur, negando scilicet & affirmando; quod ut fructuosius, & ad proximam accommodatus sit, sic ipsos explicandos suscipimus, ut iam ex ipso intelligamus limine, Negando potius quam affirmando Deum posse à nobis cognosci & diligi.

Ratio producetur commoda; quando de duobus illis modis, quantum sat est ad eorum intelligentiam, ex sanctis Doctoribus aliquid determinatum erit. Primus qui ad Deum cognoscendū illos proposuit, sanctus Dionysius, sic utrumque paucis expressit, dicens, Deum esse pater Lib. de diis & in suis narrat apud eum, omnium positionem & non c. 2. omnium ablationem: quia videlicet cùm ementer omnia contineat, sic dicitur omnia ponere: At cum illa longè alio modo contineat quam

A. 3 quo

quo concipiatur, sic dicitur illa formaliter excludere sive auferre. Quod sancti Dionysij dictum; qui deinceps de cognoscendo Deo scripsit, dilucidant dupli similitudine sculptoris & pictoris. Sicut enim sculptor non nisi detrahendo & auferendo subjectam elaborat effigiem; ita qui negando contemplatur Deum, vel quod contemplatur explanat. Contrà vero sicut pictor non nisi varia multiplicique colorum additione propositam format imaginem, sic qui affirmādo præclara quæque de Deo prædicat.

Qui duo certè modi multum valent & concipiendam aliquam Dei notitiam, sed multum etiam deficiunt, & nisi admodum imperfectè quantum ex parte nostra, possunt eam exprimere notionem, non modò quæ Deo digna sit, sed quæ de Deo, quid sit, aliquid dicat. Nam primus cum sit negativus, patet quod nihil de Deo offerat; alter vero qui affirmativus dicitur, affirmat quidem aliquid, sed cum illud aliquid nihil omnino sit quod Deus est, perinde quasi nihil diceret, non magis notificat quid sit Deus post affirmata omnia quam si de illo nihil affirmasset. Nam quod à creato quovis intellegi potest capi, quomodo potest exprimi? Quid facient multiplicata verba, cùm omnia simul collecta nil faciant? Multa dicimus, inquit Sapiens, & deficiemus in verbis: consummatum autem sermonum ipse est in omnibus. Gloriantes ad quid valebimus! ipse enim omnipotens super omnia opera sua. Ne laboremus, non animi comprehendetis. Quis videbit eum & enarrabit? & quis magnificabit eum scimus est ab initio? Sic quando

Ibid.

Ecclesi. 34. Apostolus autem nos ex parte tantum cognoscere, ac velut in speculo & in ænigmate, nihil aliud ait quam imperfectè nos cognoscere.

Quod & idem protius est de affectu voluntatis in Deum, qui vel negatione vel positione cuiusdam actus exercetur, id est cum propter Deum declinamus à malo, & facimus bonum. In quo dupli actu exercendo, quantumcunque perfecti sint, qui dicuntur in unitiva esse, non nisi tamen imperfectè Deum diligunt, propter cupiditatem naturalem qua vix omnino exuntur, & donec plene defecerit, non est totum eorum hominis Deo diligendo, sicut meretur diligi & cui in celo diligitur, ut expressè docet S. Thomas secutus sanctum Augustinum,

22. q. 44.
4. 6.

Atque his ita expositis; jam evidenter patet ratio veritatis propositione, quantum ad priam illam præcipue partem, qua dicitur tunc Deus melius cognosci & diligi, quando minus imperfectè cognoscitur & diligitur. Nam si, ut dictum

est, non sler quam imperfectè, quam ex parte cognosci possit Deus ex diligi quamdiu hic ab illo peregrinamur, quid evidētius quamquod proponitur, tunc melius & perfectius illud esse quod est minus imperfectum; sicut universim dici posset de quavis animi vel corporis naturali doce, quæ cùm ratiō perfecta reperiatur, perfecta tamen dicitur quæ ad alias comparata minus imperfecta censeatur? Quod particulariter & ex pressè sanctus Thomas referit de primo mando, quo iubemur ex toto corde Deum diligere, nam postquam dixit, Deum intendere hoc precepto ut homo totaliter Deo unitatur, quod non implesur plenè & perfectè, nisi quando in patria Deus erit omnia in omnibus: hæc addit, Et tamen in via tantò usque aliquid impleretur, quanto magis accedit per quandam similitudinem ad patriam perfectionem. Ubi & probat illud sancti Hieronymi docentis in expositione Catholice fidei, Quod maledictus qui dicit Deum impossibile aliquid præcepisse: Nec enim Deus præcepit aliud hic agendum quam quod homo possit: unde si noui possit quam imperfectè, satis est ut quantum possit, minus imperfectè agat; & hoc unum ad perfectionem illi restat, ut quid possit cum gratia videat, & quod posse videtur, erit. Unde inerti animæ præsumuntur Deus hoc vel præsertim exprobrat: Ego scio, ait Dominus, iactantiam eius, & quod non sit iuxta eam virtus eius, nec iuxta quod poterat consilia sit facere.

Nunquid animæ tue, Lector, nunquid haec tibi competit? Responde & prospice, prius quam alios idem interroges.

II. PUNCTUM.

SED minus imperfectè Deus cognoscitur & diligatur negatione quam affirmatione.

Primo de cognitione patet: quando enim per modum negativum profiteor me nihil plenè posse de Deo dicere vel cogitare, longè profiteor aliquid, quod est sublimius & excellentius quam quidquid de illo dixerim. Nam quidquid affirmativè dixerim, totum finitum est, & tam angustis circumscriptum limitibus, quantæ sunt intellectus humani angustiae: cùm vero dico nihil omnino posse dicere, tunc profiteor Deum esse ineffabilem, inconceptibilem illimitatum, & non minus incomprehensibilem omni creato intellectu, quam vel loco vel tempore; quod certe tantò est aliquid dignius aut tantò minus indignum aliquid & minus imperfectum, quanto divinam clarius infinitatem exhibet.

Sic divinus Dionysius, cùm de Deo multa subli-

*deo Myß.
Theol. c.
ult.*

In Psal. 26.

sublimiter, rum se nihil dixisse putat sublimius, quād cum dixit, Deum esse non substantiam, non vitam, non lucem, non sensum, non mentem, non sapientiam, non bonitatem, non Dicitatem, sed quoddam hiu omnibus eminentius & praestantius.

Sic Divus Augustinus: Excedat, inquit, cor vestrum omnia visa, & excedat intentio universas cogitationes vistras sollempnes ex carne eductas à sensibus carnis, & imaginatus nestis quophantasmate. Totum ab animo rejecite, quidquid occurrit, negate. Cognoscite infirmitatem cordis vestri: & quidquid occurrit, quod cogitar posset, dicite, nō est illud, non enim si illud esset, mihi jam occurreris.

Psal. 85.

Idemque rorsum apertius ad illum Psalmi versiculū, Non est simili tui in Diu Domine: QVANTVM autem, inquit, si dissimilis Deus, non dixit, quia dico non potest. Intendat charitas vestra, Deus ineffabilis est: facilius dicimus quid non est, quād quid sit. Terram cogitas, non est hoc Deus: mare cogitas, non est hoc Deus. Omnia que sunt in terra, homines & animalia, non est hoc Deus. Omnia que sunt in mari, que volant per aerem, non est hoc Deus. Angelus cogitas, Virtutes, Potestates, Anchængeli, Thronos, Sedes, Dominicationes, non est hoc Deus. Et quid est hoc? solum potui dicere q. id non est. Quarū quid sit? quod doculus non vidit, nec curu audivit, nec in cor hominis ascendit. Quid quarū ut ostendat in lingua, quod in cor non ascendit? non est simili tibi in diu Domine, & non est secundum oper tua. Sic paucis denique sanctus Gregorius: Omne quod de Deo dicitur, ex ipso jam in gnum est, quo potius dici.

20. Mor.

24.

Deinde vero de affectu voluntatis in Deum, quod religiosus exhibeti possit negativis quād affirmativis præceptis, haec suadent rationes Prima, cū modus volendi sequatur modum cognoscendi, sit autem modus Dei cognoscendi: anterior ille negativus quem vidimus, quid sequitur, nisi ut affectus etiam se illi modo conformetur, & tanto affectus voluntatis sit nobilior, quanto se magis intellectui conformabitur. Hinc forte propter ea demonstratum Prophetæ, Quod manus hominis esset sub penne illorum animalium qua volare cerneret, quasi diceretur, ut interpretatur S. Gregorius, affectus & effectus voluntaris sequi volatum seu contemplationem intellectus.

Secundo, cū multò sint plura præcepta negativa quād affirmativa, quis dubitet, quod in illis obseruandis major sit fidelitas & probata virtutis exercitatio? Percurre Decalogum, vel si quād alia sunt præcepta divina, & videbis omnia præter unum aut alterum, esse negativa. Ra-

tionem reddit sanctus Thomas, quād hunc nostrum discursum seu institutum probandum valde confirmat, quod scilicet negatio se ad plura extendat quam affirmatio; plures sint personæ quibus non est inferenda injuria, quād quibus debita sint præstanda. Denique quod in ipsis etiam affirmativis semper est oppositè negatio, non ita vero in negativis continetur affirmatio; quamobrem, ut dicebam, qui in illis negativis constanter obseruandis Religiosum præbet, Religionem suam & fidelitatem probat apertius. Sic probatos ipse Deus suos declarat, non tam in bonis quād faciant, quād in malis quād caveant. Nunquid confederasti servum meum Iob, quod Iob. 1. non sit et simili in terra, homo simplex & rectus, ac timens Deum & recedens à malo: BENEPLACITVM quippe est Domino, recedere ab iniustitia, quasi diceret Sapiens, hoc est quod præcipue placet Deo; qua de re fuis in prima parte.

Nunc autem tertio quod declarandum suscipitur, corroboratur firmius ex difficultate naturali, quād in negativis sentitur gravior quād in aliis: nam cū illa præcipue naturam excruciant cupiditatem, quanta huic omnino reprobanda difficultas, tanta est in illis ad implendis præceptis. Da mihi hominem qui nulla rei cupiditate teneatur, hunc ipsum tibi dabo rerum suarum largitorum munificissimum. Si dives si Ecclesi. 31. nemaculati est sine prava cupiditate, qui posse aurum non absit, nec speret in pecunia & thesauris, inquit Sapiens, tunc eleemosynas illius erubebunt omni Ecclesia Sanctorum, quasi diceret, nulla restat difficultas in affirmativis, si quād in negativis est, fuerit superata; quapropter ad hanc per incendiam, nonne & vis maior est adhibenda, & nonne maius inde colligi potest meritum?

Quarto denique, quod rei attingit proprius, quantum minus aliquid in operibus nostris intercedit de inordinato nostri amore, tanto minus illa fuit imperfetta, sicut quantum minus de inferiori metallo permixtum erit auro, tanto erit aurum purius. At quis nescit in affirmativis, id est in præstandis bonis quād iubentur vel consuluntur, plus inesse vanitatis, gloriolæ, iælatiunculæ, & eorum nescio quād prius nostri amor progenerat vitorum; quam in negativis, id est in cavendis duntaxat malis, 22. q. 123. a. 6. sive peccatis; quod vix humanis patet oculis ac ne vix quidquam ipse, qui malū cavit sibi quod placeat, reperiit; cū totus sit in continenda natura quād in illa prospicit mala blanditia. Nonne deinceps fortitudinis illa pars potius semper vi la est,

Pro. 16. *Sa est, quæ in sustinendis quām quæ in aggredien-
dis periculis exhibetur; quia scilicet minus est,
quo sibi naturaliter complacet qui sustinet, quā
qui aggressus; ac proinde minus imperfectè Deus
diligit in tota fortitudine, qui sustinendo diligit
& diligēdo patienter sustinet, quām qui audacius
propterea vellet arduum aliquid aggredi. Unde
in Sacris Proverbii, melior est patiens viro for-
si & qui dominatur animo suo, expugnatore ur-
biū. Quo in sensu etiam sanctus Jacobus ait,
Patientia opus perfectum habet; id est minus im-
perfectum, quia minus est illius cupiditas sive
amoris proprii, unde imperfecta & manca red-
duntur opera. O quam multi falluntur in suis
quæ putant bona, nec tamen sunt; & in suis quæ
non putant, & tamen mala sunt.*

III. P U N C T U M.

I. 10. Con-
fess. 6.

Sicut igitur negando potius quām affirmando
Deus cognoscitur, ita & diligitur. Quod u-
tiusque simul egregie videatur complexus
Sanctus Augustinus, cum ipse Deo sic loqueba-
tur: quid autem amo sum te amo? Non speciem
corporis, non decus temporis, nec candorem lucis,
ecce istius amicum oculis: non dulces melodias sua-
vium cantilenarum omnimodarum, non florum
& unguentorum & aromatum suaveolentiam,
non manna & mella, non membra acceptabilius
carnis amplexis, non hac amo cum amo Deum
meum; & tamen amo quandam lucem & quan-
dam vocem, & quandam odorem, & quenam eis
bum & quandam amplexum, cum amo Deum meū;
lucem, vocem, odorē, cibum, amplexum interioris
hominis mei, ubi fulget, anima mea quod nō capi
locus. & ubi sonat quod non rapit tēpī, & ubi det
quod non spargit flatus, & ubi sapit quod non mi-
nuit edacias, & ubi heret quod non dirillit satie-
gas. Hoc est quod amo, cum Deum meū amo. Et quid
est hoc? Interrogavi terram, & dixit, non sum:
quicunque in eadem sunt, idem confessa sunt. In-
terrogavi mare & abyssos, & reptilia animalium
vivarium, & responderunt, non sumus Deus tuus,
quare super nos. Interrogavi auras flabiles, & in-
qui: univerſus aer cum incolis suis fallitur. Ana-
zimenes, non sum Deus tuus. Interrogavi cælum,
solem, lunam, stellas, neque nos sumus Deus quem
quaris, inquit. Et dixi omnibus his quæ circum-
dant fores carnis mea: dicitis mihi de Deo meo,
quod vos non estis, dicite mihi de illo aliquid: &
exclamaverunt voce magna, ipse fecit nos. Inter-
rogatio mea, intentio mea: & responſio eorum,
fasciſ eorum.

Quæ quidem sancti Doctoris verba, quænam
ad negativum cognoscendi Dei modum plana
sunt & expedita: sed quid continent ad primum
divinæ dilectionis, quia non ita forte obviū,
expendi debet attentius. Primo illud quām pīe,
quām fideliter, quamcunq; de Deo cognitionē
habet, statim ad eum diligendum trans fert, non
sola cognitione pafcit intellectum, sed affectum
simil, ac præcipue movere atque inflammat, quia
studio, & didicerat ab Apostolo, *Eſi uoveris
mystera omnia & om̄em ſcientiam, charitatem
autem non habuero, nihil sum, nihil mihi prodeſt.*

Secundo, cu n tanto verius diligatur Deus,
quād verius cognoscitur, vide quām ap̄e ve-
riorem cognoscendi Dei modum usurpet, nem-
pe negativum, quo quidquid bonorum est opti-
num, ita de Deo negatur, ut simul intelligatur
illi aliquid inesse melius; unde ex veteri reſta quæ
haberi poterit, divinarum perfectionum intelligi
gentia, conformis generatur dilectio, quæ hoc
ipso magis perfecta censenda est, quod magis ve-
ra. Congauder quippe charitas veritatis. *Ibid.*

Tertio diuinam dilectionem cū in primis
ita puram & defecatam esse oporteat, ut non
solum unus amerit Deus, sed unum in Deo di-
ligatur, quod Deus est; quo id tandem modo in-
telligi & perfici turius poterat, quām agnoscendo,
nihil aliud in Deo esse quām ipsum Deum?
unde autem id agnosco, nisi cum audio, sic de
Deo negari omnia, ut cum tamen in illo sunt
omnia, non sint aliud quām ipse Deus? Sic enim
audiens Deum esse lucē & non esse, quid clarius,
sed quid nobislius, ita inardesco ad amandum
Deum ex amore lucis, ut non sit aliud amo lu-
cis & amor Dei; sed in luce Deum, & in Deo lu-
cem, quæ Deus est, unicè diligam. *Non sunt Iſ. 47.
pruna quibus calefiant, ait Propheta, nec focus
ut fedant ad eum. Quasi diceretur, In solo Deo
verus ignescit amor, & verè cor inardescit.*

Nam quod quartū præseruum advertendum,
non est tantum in eponenda puritas divine di-
lectionis, ut nihil in Deo præter Deum diliga-
mus, sed ut eorum etiam, quæ sunt in nobis &
circa nos præter ipsum D:ū, qui rebus in omnibus
est spectandus & amandus, nihil prorsus ve-
limus diligere, quo d est profectò longè difficilius.
& tanio magis propterea laborandum, ut à
creaturis ad Creatorem penitus animum abstra-
hamus, arque illius soli sumus voluntate, cuius
nos esse totos intellecta agnoscimus. At quo tā-
dem modo id agnoscere datur luculentius, quām
quo S. Augustinus creaturas interrogat, an sine
Deus.

Deus tuus, respondent que negativè omnes, non sumus Deus tuus? Quod perinde est ac si dicerent; non sumus principium tuum, non sumus finis tuus, non sumus bonum tuum, Quod in nobis quæris, quære illud supra nos, ne si nos simul ames, minios puer Deum ames. O vox amabilis!

Quintò denique, quod præsum dictionis apprime facit; sicut illa est admodum facilis ad Deum cognoscendum via, cùm id solum negatur esse, quod revera non est: sic placet ad eum diligendum, nihil accommodatis, quæcumque creaturis negetur affectus qui negari debet. Intertogate ipsum quid ames: si responderem possis, non terram, non aërem, non aurum, non honorem non quidquid creatum est, tunc profecto Deum faciliter diliges, nam sine amore non potes vivere, unde si creaturis amorem negaveris, tunc quem ames, solus Cœator supererit, dicesque cum Davide, Quid mihi est in cœlo & à te quid volui super terram? Deus cordu mei & pars mea Deus in eternum.

Quod si te a creaturis amandis ille cuncti sentis, dic illis, dic audacter, non estis Deus meus, non estis bonum meum, non estis mea requies, non hoc estis quod quero, cùnq; quero diligere. Quid proclivius? quid expeditius? si quid dicetur positivè faciendum, excusat forsan posses sed cum in negatione totum si possum, quid excusabis? Neque vero putas hac præxi solum evitari malum & nullum agi bonum: nam sic, ut dictum est, Creaturis negando affectum, amoris

ille actus est quem appretiativum dicunt, & qui tanti est pretius, ut valore & merito etiam preponderare dicatur affectibus. Hoc est uno verbo rectè amare, hoc est quod se sero fecisse deplorabat S. Augustinus, hoc est, quod se tandem singulari Dei dono assecutum prædicabat; Serò 1. 10. c. 27,

se amaripul. britudo tam antiqua & tam nova, serò te amavi: Ecce intus eras, & ego foris te querebam, & in ista formosa qua factis, reformati ruerbam. Me cum eras & tecum non eram. Eam sevebant longè à te, que si in se non essent, non essent. Vocasti & clamasti, & rupisti surditatem meam. Coruscasti, splenduisti, & fugasti cecitatem meam. Fragasti & duxi spiritum & anhelo sibi, Gustavi & esurio & fatio. Testigisti me & exarsti in pacem tuam, Quasi diceret, utrumque simul, ex divino munere accidit, ut cùm negarem sensibus quod ex cupiditate appeterent, Deus omni sensu suavior fœse tum mihi sic communicaeret, ut qui hanc velit participare suavitatem, id præsternit contendat, ut neget suis sensibus, quod hic cupidiū appetunt. Quod & paulo prius non minus grata dixerat, Quam suave mihi subito factum est caro suavitatis nugarum, & quas amittere metu fuerat, jam dimittere gaudium erat. Ejiciet & enim eas à me, vera ius & summa suavitatis: ejiciebas & intrabas pro sis omni voluptate dulcior, sed non carnis & sanguinis: omni luce clarior, sed non sublimibus in se.

Vide in 1. parte, Feria 3. Hebd. 3. in Adventu & die 2. Januarij.

E O D E M D I E.

AD HÆC, AVT SIMILIA SCRIPTVRÆ VERBA.

Exaltate illum quantum potestis. Ecclesi 43.

Huius rei gratia flecto genua ad Patrem D. N. Iesu Christi, ut possitis comprehendere cum omnibus Sanctis quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum. Ephes. 3.

VERITAS PRACTICA.

Non minus peccat qui non satis, quam qui nimis Deum scire vellet.

RATIO EST, quia quinimus Deum scire vellet, idcirco peccare diceretur, quia statutum sciendi Hayuefus Pars tercia,

modum sive regulam non servaret.
Sed qui non satis Deum scire vellet, non servaret etiam statutam sciendi regulam.
Ergo non minus peccat qui non satis, quam qui nimis Deum scire vellet. Quod quam sit commune multi & damnosum, patet ex discursu.